مقاله پژوهشی اصیل

مجلـــــه‌ی توسـعه‌ی آمـوزش در علـوم پزشـــکی

دوره‌ی ۹، شماره ۲۲، تابستان ۹۵ ، صفحات ۱۰۳ تا ۱۱۱

بررسی دیدگاه و رفتار دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی رفسنجان در مورد رعایت ادب در کلاس درس در سال ۱۳۹۱

دکتر محمد مهدی یاقوتی خراسانی[۱]، دکتر علی راوری[۲]، دکتر رامین اباذرپور[۳]

نویسنده‌ی مسوول: رفسنجان، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، دانشکده‌ی دندانپزشکی m.yaghooti@yahoo.com

دریافت:۹٤/۱۲/۱۲ پذیرش: ۹۵/۲/٦

چکیده

زمینه و هدف: *رفتارهای ناشایست در محیط های آموزشی می تواند به شدت فرایند یاددهی و یادگیری را مختل نماید و به ایجاد تناقض و اضطراب بین استاد و دانشجو منجر گردد. هدف از این مطالعه بررسی دیدگاه و رفتار دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست در محیط های آموزشی می باشد.*

روش بررسی: *در این مطالعه مقطعی-توصیفی که در سال ۱۳۹۱ انجام گرفت با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته، تمامی دانشجویان دانشکده دندانپزشکی به شکل داوطلبانه در مطالعه مشارکت داشته اند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزاری SPSS-18 و آزمون های آماری توصیفی، تی مستقل، آنوا و ضریب همبستگی اسپیرمن تحلیل شدند؛ $P\leq ۰/۰۵$ معنی‌دار تلقی گردید.*

یافته‌ها: *یافته‌های مربوط به دیدگاه دانشجویان نشان داد بیشتر دانشجویان خوابیدن در کلاس درس را رفتار ناشایست می‌دانستند و نگاه کردن به ساعت در آخر کلاس درس شایع‌ترین رفتاری بوده که انجام می دادند. در این مطالعه بین دیدگاه دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست و نحوه‌ی انجام این رفتارها ارتباط معناداری مشاهده شد؛ به طوری که آزمون آماری اسپیرمن (Spearman) بین دیدگاه و میزان انجام رفتار همبستگی بالایی را نشان داد ($R=۰/۵۵$ و $P=۰/۰۰۰۱$).*

نتیجه گیری: *یافته ها حاکی از آن بود اغلب دانشجویان دیدگاه منفی نسبت به رفتارهای ناشایست دارند و همچنین فراوانی انجام رفتارهای ناشایست توسط گروه تحت مطالعه قابل توجه نیست. با توجه به اثرات سویی که رفتارهای ناشایست روی فرایند آموزش بر جای می گذارد، بهتر است تدابیری اتخاذ شود که جایگاه رفیع اساتید و دانشجویان هر چه بیشتر مورد تکریم قرار گیرد.*

واژگان کلیدی: دانشجویان دندانپزشکی، رعایت ادب، نگرش، رفتار

مقدمه

تحولات دنیای کنونی در برگیرنده‌ی ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه های مرتبط با پزشکی را ضرورتی انکار ناپذیر کرده است(۱). از مهم ترین سرمایه‌های انسانی و آینده‌سازان‌جامعه‌ی دانشجویان‌هستند و کلاس درس ساختاری است که‌درآن دانشجوو استاد با فرهنگ ها، ارزش‌ها و نیازهای متفاوت به ایفای نقش می پردازند(۲). معمولا برخی از مسایل مربوط به کنترل کلاس به طور غیرمنتظره و ناگهانی روی می‌دهند که می‌توانند به صورت رفتارهای

۱-دکترای تخصصی اندودانتیکس ، دانشکده دندانپزشکی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

۲- دکترای پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. رفسنجان، ایران

۳- دندانپزشک، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ایران

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

ناشایست بروز کنند(۳). رفتارهای آزار دهنده‌ی دانشجویان در کلاس‌های درس می‌تواند تاثیر ژرفی بر روی سایر دانشجویان و اساتید بر جای بگذارد(٦-٤). بررسی رفتارهای اساتید و دانشجویان نشان می دهد که برداشت و نحوه‌ی تفسیر آنها از رفتارهای بی ادبانه می‌تواند متفاوت باشد. به عنوان مثال بسیاری از اساتید و مدیران دانشکده ها از دانشجویان توقع دارند با پوشیدن روپوش رسمی در کلاس و یا در بخش های کلینیکی یک رفتار حرفه ای را از خود نشان دهند(۷). بعضی مواقع نیز رفتارهایی از قبیل دیر آمدن سر کلاس، آماده نبودن برای تدریس و چشم پوشی از رفتارهای غیر مودبانه دانشجویان در محیط آموزشی را به عنوان رفتارهای ناشایست در نظر گرفته می شود(۳). فلدمن رفتار ناشایست در کلاس را رفتاری تعریف می کند که با جو کلاس سازگار نباشد و در فرایند آموزش اختلال ایجاد کند(۸). موریسست رفتارهای ناشایست در کلاس درس را به عنوان رفتارهای عمدی دانشجویان برای اختلال در روند یادگیری سایرین تعریف می‌کند. همچنین معتقد است بدرفتاری برخی از دانشجویان، صرفا به خاطر جلب توجه دیگران است(۹). Boice هم اذعان می‌دارد بروز رفتارهای ناشایست در دانشجویان مقاطع تحصیلی عالی رو به افزایش است. او معتقد است این رفتارها در مورد دانشجویان همواره شرم آور و تابو در نظر گرفته می‌شوند، در حالی که در باره اساتید مورد چشم پوشی واقع می شوند(۱۰). برای و دل فاورو بیان می‌کنند که بروز رفتارهای غیر متمدنانه دانشجویان با اساتید به این علت است که دانشجویان باور دارند رفتارهایشان توسط هم کلاسی‌هایشان پذیرفته می‌شود و چنانچه ارتباط بین دانشجویان و اساتید به طور متقابل محترمانه باشد، این رفتارها کمتر رخ خواهد داد(۱۱).

فرآیند تدریس در کلاس، یک فعالیت آگاهانه و برنامه‌ریزی شده است که توسط استاد در جهت نیل به اهداف آموزشی طراحی و تدوین می‌شود. در برنامه های آموزشی جدید باید به همه فراگیران فرصت کسب مهارت های علمی، تخصصی و اجتماعی داده شود(۱۲). از این رو شناخت ادراکات و احساسات دانشجویان نسبت به فرهنگ و روابط اعضای کلاس حایز اهمیت است(۱۳). استاد برای کسب موفقیت درتدریس علاوه بر نظریه‌های نوین آموزشی، بایستی با خصوصیات رشد و نیازهای فراگیران هم آشنایی کامل داشته باشد. یکی از عوامل مهمی که می تواند روی فرایند آموزش تاثیر گذار باشد نحوه برخورد و رفتار دانشجویان با اساتید و هم کلاسی ها می باشد(١٦-١٤). نتایج حاصل از تحقیقات متعددی که عمدتا در خارج از کشور انجام شده است نیز موید این مساله است(۱۸و۱۷). مطالعات مختلف نشان می‌دهند بروز رفتارهای ناشایست در کلاس درس رو به افزایش است و این رفتارها دیگر محدود به مقاطع پایین تر نیستند، بلکه به مقاطع تحصیلی بالا و حرفه ای نیز سرایت کرده اند و کنترل این رفتارها، تبدیل به یک مساله پر اهمیت برای اساتید مقاطع عالی شده است(۲۱-۱۹ و ۷). با وجود اهمیت این مساله در محیط های آموزشی متاسفانه تحقیقات کمی در این زمینه در داخل کشور انجام شده است. لذا با توجه به اهمیت رفتارهای ناشایست دانشجویی در محیط های آموزشی و این که مشخص شود کدام رفتار از نظر دانشجویان ناشایست تلقی می گردد، تصمیم گرفته شد که این مطالعه انجام گیرد. در این مطالعه هم دیدگاه و هم میزان انجام رفتارهای ناشایست توسط دانشجویان مورد بررسی قرار خواهد گرفت، حال آن که در مطالعات مشابه قبلی بیشتر به بررسی دیدگاه گروه هدف پرداخته شده بود.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه‌ی توصیفی-مقطعی بوده که روی کلیه‌ی دانشجویان دانشکده‌ی دندانپزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۱ انجام گرفت. شرکت در مطالعه به صورت اختیاری و کاملا داوطلبانه بود. ابزار جمع آوری داده شامل دو بخش بود.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

در بخش اول ویژگی های فردی دانشجو لحاظ شده بود از قبیل: سال ورود، جنس، سن، معدل کل، علاقه به رشته، سابقه‌ی درگیری با استاد و سابقه‌ی دریافت تذکر توسط استاد و بخش دوم شامل پرسشنامه ۲۰ سوالی در مورد دیدگاه و رفتار دانشجویان نسبت به رفتارهای ناشایست در کلاس درس بود. بخش دوم پرسشنامه با استفاده از مرور متون(۲۲ و ۱۷ ،۷) و بر اساس نظرات اساتید و دیدگاه های دانشجویان به صورت مقیاس لیکرت طراحی و تدوین شد. پرسشنامه دارای ۵ گزینه بود که دانشجو بر اساس دیدگاه خود گزینه های از کاملا موافق تا کاملا مخالف را علامت می زد. بعنوان مثال از دانشجو خواسته شده بود دیدگاه خود را در مورد استفاده از تلفن همراه در طول کلاس درس به‌عنوان یک رفتار ناشایست، در گزینه های مربوطه علامت بزند. اگر گزینه کاملا موافق را علامت بزند نمره ۵ و اگر گزینه کاملا مخالف را علامت بزند نمره ۱ دریافت می کند. به همین ترتیب سایر آیتم ها نیز محاسبه می شد. بنابر این امتیاز دیدگاه هر دانشجو از ۲۰ تا ۱۰۰ در نوسان بوده است. هر چه امتیاز پرسشنامه بالاتر باشد نشان از دیدگاه منفی نسبت به رفتار ناشایست و هر چه کمتر باشد نشان دهنده دیدگاه مثبت نسبت به رفتارهای ناشایست می باشد. همچنین در مورد هر آیتم مربوط به رفتار ناشایست از دانشجو سوال می شد که آیا شما این رفتار را تا کنون انجام داده اید؟ که دانشجو گزینه های گزینه های همیشه، اغلب اوقات، گاهی اوقات، بندرت و هیچ گاه را علامت می زد. امتیاز مربوط به سوالات رفتار نیز به این صورت بود که همیشه امتیاز ۱، اغلب ۲، گاهی اوقات ۳، به ندرت ٤ و هیچگاه ۵ را بخود اختصاص می داد. امتیازات این بخش نیز از حداقل ۲۰ تا حداکثر ۱۰۰ امتیاز در نوسان بود. هر چه امتیاز پرسشنامه بالاتر بود نشان از شیوع بالای رفتارهای ناشایست توسط فرد و هر چه امتیاز پایین تر بود نشان دهنده رفتار مودبانه توسط دانشجو تلقی می شد. روایی پرسشنامه با استفاده از روایی محتوا و توسط ۱۰ نفر از افراد خبره شامل اساتید پزشکی و پرستاری و دو نفر از اساتید گروه روانشناسی تعیین شد و برای پایایی این مطالعه از آزمون Test-Retest استفاده شد که در آن پرسشنامه توسط ۱۵ نفر از دانشجویان دندانپزشکی تکمیل شد و پس از گذشت دو هفته مجددا پرسشنامه به همان دانشجویان داده شده و تکمیل گردید. با توجه به نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون‌های پارامتریک استفاده شد که آزمون آماری پیرسون (Pearson) ضریب همبستگی (r=۰/۸۷) بین دو مرحله نشان داده شد. برای همبستگی درونی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید (α=۰/۹). پس از جمع آوری اطلاعات داده ها کدگذاری و وارد نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ شدند و با استفاده از تست های آنالیز آماری توصیفی و تحلیلی ANOVA ، T-Test و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند؛ و P≤۰/۰۵ به عنوان سطح معنی‌دار تلقی گردید.

یافته ها

در این مطالعه ۱۵۲ دانشجوی دندانپزشکی شرکت داشتند. ۷۷ نفر مذکر (۵۰/۷ درصد) و ۷۵ نفر مونث (٤۹/۳ درصد) بودند. میانگین سنی دانشجویان ۲۱/۸۲±۳/٤۵ سال با حداقل ۱۸ و حداکثر ٤۵ سال بدست آمد. حداقل تعداد دانشجویان مربوط به ورودی سال ۸۵ با ۲۰ نفر و حداکثر آن مربوط به ورودی ۸۸ با ۳۱ نفر بود. میانگین معدل دانشجویان ۱۵/٤۳±۱/۰٦ بدست آمد که حداقل آن ۱۳/۳۰ و حداکثر آن ۱۸ بود. اغلب دانشجویان ۱۱۰ نفر (۷۲/۳٦ درصد) به رشته‌ی تحصیلی خود کاملا علاقه مند بودند. از بین دانشجویان ۱٦ نفر (۱۰/۵۲ درصد) سابقه‌ی درگیری لفظی با استاد خود داشته و به ۳۸ نفر (۲۵ درصد) از آن‌ها توسط اساتید تذکر داده شده بود.یافته‌های مربوط به دیدگاه دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست نشان داد بیشترین رفتاری که دانشجویان با ناشایست بودن آن موافق بودند، خوابیدن در کلاس درس

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

بود و بیشترین رفتاری که دانشجویان با ناشایست بودن آن مخالف بودند گفتن مکرر جمله خسته نباشید در پایان وقت کلاس بود. دیدگاه دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان دندانپزشکی رفسنجان بر حسب دیدگاه آنها نسبت به رفتارهای ناشایست.

دیدگاه / آیتم	کاملا مخالف (درصد)تعداد	مخالف (درصد)تعداد	بی تفاوت (درصد)تعداد	موافق (درصد)تعداد	کاملا موافق (درصد)تعداد
صحبت با تلفن همراه	۵(۳/۳)	۲٤(۱۵/۸)	٤۱(۲۷)	٦۲(٤۰/۸)	۲۰(۱۳/۲)
به صدا آمدن زنگ موبایل	۹ (۵/۹)	۹(۵/۹)	۳۷(۲٤/۳)	۷۳ (٤۸)	۲٤ (۱۵/۸)
ترک زود هنگام	۱ (۰/۷)	۲۵(۱٦/٤)	٦۵(٤۲/۸)	٤۹ (۳۲/۲)	۱۲ (۷/۹)
نگاه کردن به ساعت	۱۰ (٦/٦)	٤۷ (۳۰/۹)	٤۸ (۳۱/٦)	٤۰ (۲٦/۳)	۷ (٤/٦)
وضع ظاهری نامرتب	۱۱ (۷/۲)	۱۲ (۷/۹)	۵۲ (۳٤/۲)	۵۹ (۳۸/۸)	۱۸ (۱۱/۸)
پچ پچ کردن طولانی	۵ (۳/۳)	۱٤ (۹/۲)	٤۷ (۳۰/۹)	٦۵ (٤۲/۸)	۲۱ (۱۳/۸)
خواندن مجله و روزنامه	۱۰ (٦/٦)	۹ (۵/۹)	۳۹ (۲۵/۷)	٦۲ (٤۰/۸)	۳۲ (۲۱/۱)
خوابیدن در کلاس	۳ (۲)	۷ (٤/٦)	٤۱ (۲۷)	۵۸ (۳۸/۲)	٤۳ (۲۸/۳)
بدون اجازه سوال کردن	٦ (۳/۹)	۲۱ (۱۳/۸)	٤۵ (۲۹/٦)	٦۷ (٤٤/۱)	۱۳ (۸/٦)
با تاخیر رسیدن	۸ (۵/۳)	۲۱ (۱۳/۸)	۵٤ (۳۵/۵)	۵۹ (۳۸/۸)	۱۰ (٦/٦)
گفتن مکرر خسته نباشید	۱۲ (۷/۹)	۳۸ (۲۵)	٤۳ (۲۸/۳)	٤۳ (۲۸/۳)	۱٦ (۱۰/۵)
با بی میلی پاسخ دادن	۷ (٤/٦)	۲۳ (۱۵/۱)	۵۵ (۳٦/۲)	۵۵ (۳٦/۲)	۱۲ (۷/۹)
استفاده از رایانه	۳ (۲)	۱۱ (۷/۲)	۳۹ (۲۵/۷)	۸۵ (۵۵/۹)	۱٤ (۹/۲)
زیر سوال بردن علم و اعتبار استاد	٦ (۳/۹)	۲۰ (۱۳/۲)	٤۹ (۳۲/۲)	۵۱ (۳۳/٦)	۲٦ (۱۷/۱)
تقلب در کلاس درس	٦ (۳/۹)	۱۸ (۱۱/۸)	۵٤ (۳۵/۵)	۵٦ (۳٦/۸)	۱۸ (۱۱/۸)
جویدن آدامس	۱۲ (۷/۹)	۳۳ (۲۱/۷)	۵٤ (۳۵/۵)	٤٤ (۲۸/۹)	۹ (۱۵/۹)
شوخی بی جا و به حاشیه کشیدن بحث	٤ (۲/٦)	۱٦ (۱۰/۵)	٤۳ (۲۸/۳)	۷۰ (٤٦/۱)	۱۹ (۱۲/۵)
بد نشستن در کلاس	٤ (۲/٦)	۱۰ (٦/٦)	۵۷ (۳۷/۵)	٦۱ (٤۰/۱)	۲۰ (۱۳/۲)
عدم آمادگی در مورد مباحث درس	۱۱ (۷/۲)	۱٦ (۱۰/۵)	٤٦ (۳۰/۳)	٦٤ (٤۲/۱)	۱۵ (۹/۹)
استفاده از هندزفری	٦ (۳/۹)	۱۰ (٦/٦)	٤۳ (۲۸/۳)	٦۳ (٤۱/٤)	۳۰ (۱۹/۷)

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

یافته‌های مربوط به رفتار ناشایست توسط دانشجویان در جدول شماره ۲ آمده است. بیشترین رفتاری که دانشجویان انجام می دادند نگاه کردن به ساعـت در آخر کلاس درس بوده و کمترین رفتاری که توسط دانشجویان در کلاس درس انجام می شود استفاده از هندزفری (Hand's free) بوده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان دندانپزشکی رفسنجان بر حسب میزان انجام رفتارهای ناشایست.

رفتار / آیتم	همیشه (درصد)تعداد	اغلب (درصد)تعداد	گاهی (درصد)تعداد	به ندرت (درصد)تعداد	هیچگاه (درصد)تعداد
صحبت با تلفن همراه	(۲) ۳	(۱٦/٤) ۲٥	(٤۳/٤) ٦٦	(۲٦/۳) ٤۰	(۱۱/۸) ۱۸
به صدا آمدن زنگ موبایل	(۰/۷) ۱	(٥/۹) ۹	(۲۸/۳) ٤۳	(٤۲/۱) ٦٤	(۲۳) ۳٥
ترک زود هنگام	۰	(۷/۹) ۱۲	(٥۰) ۷٦	(۲۹/٦) ٤٥	(۱۲/٥) ۱۹
نگاه کردن به ساعت	(۱٥/۸) ۲٤	(۳۷/٥) ٥۷	(۳۰/۹) ٤۷	(۱۲/٥) ۱۹	(۳/۳) ٥
وضع ظاهری نامرتب	(۰/۷) ۱	(۲) ۳	(۲٦/۳) ٤۰	(۳۸/۸) ٥۹	(۳۲/۲) ٤۹
پچ پچ کردن طولانی	(۰/۷) ۱	(۷/۹) ۱۲	(۳۸/۲) ٥۸	(٤۱/٤) ٦۳	(۱۱/۸) ۱۸
خواندن مجله و روزنامه	۰	(۳/۳) ٥	(۱۹/۷) ۳۰	(۳۲/۲) ٤۹	(٤٤/۷) ٦۸
خوابیدن در کلاس	(۱/۳) ۲	(۲/٦) ٤	(۱٥/۱) ۲۳	(۲۹/٦) ٤٥	(٥۱/۳) ۷۸
بدون اجازه سوال کردن	(۰/۷) ۱	(۷/۹) ۱۲	(۳٦/۲) ٥٥	(٤۳/٤) ٦٦	(۱۱/۸) ۱۸
با تاخیر رسیدن	(۰/۷) ۱	(۱٥/۱) ۲۳	(٤۸) ۷۳	(۳۳/٦) ٥۱	(۲/٦) ٤
گفتن مکرر خسته نباشید	(۱٦/٤) ۲٥	(۲۸/۹) ٤٤	(۲۷) ٤۱	(۱۷/۸) ۲۷	(۹/۹) ۱٥
با بی میلی پاسخ دادن	۰	(۲۰/٤) ۳۱	(۳۳/٦) ٥۱	(۳۲/۹) ٥۰	(۱۳/۲) ۲۰
استفاده از رایانه	۰	(٥/۳) ۸	(۱۷/۸) ۲۷	(٤٥/٤) ٦۹	(۳۱/٦) ٤۸
زیر سوال بردن علم و اعتبار استاد	(۰/۷) ۱	(۲) ۳	(۲۳) ۳٥	(۲۷/٦) ٤۲	(٤٦/۷) ۷۱
تقلب در کلاس درس	(۳/۳) ٥	(۱۰/٥) ۱٦	(۳۰/۹) ٤۷	(۲۸/۹) ٤٤	(۲٦/۳) ٤۰
جویدن آدامس	(۱۱/۸) ۱۸	(۳٤/۲) ٥۲	(۲۸/۳) ٤۳	(۱٦/٤) ۲٥	(۹/۲) ۱٤
شوخی بی جا و به حاشیه کشیدن بحث	(۰/۷) ۱	(٥/۳) ۸	(۳۳/٦) ٥۱	(۲٤/۳) ۳۷	(۳٦/۲) ٥٥
بد نشستن در کلاس	(۰/۷) ۱	(۲/٦) ٤	(۱۹/۱) ۲۹	(٤۲/۸) ٦٥	(۳٤/۹) ٥۳
عدم آمادگی در مورد مباحث درس	(٤/٦) ۷	(۲۰/٤) ۳۱	(۳۲/۲) ٤۹	(۳۲/۹) ٥۰	(۹/۹) ۱٥
استفاده از هندزفری	۰	۰	(۲) ۳	(۱۳/۸) ۲۱	(۸٤/۲) ۱۲۸

میانگین کل نمرات دیدگاه دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست ۱۲±٦۸/٤۳ بود که بالاترین نمره ۹٦ و کمترین ۳٦ بود. میانگین نمره‌ی کسب شده توسط دانشجویان مذکر ۱۱/۷۳±٦٦/۳۳ و توسط دانشجویان مونث ۱۲/۰٥±۷۰/٥٦ بود. آزمون آماری تی مستقل اختلاف معناداری بین جنسیت و دیدگاه نسبت به رفتارهای ناشایست نشان داد (P=۰/۰۲۹).

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

این یافته نشان دهنده آن است که دانشجویان مونث نسبت به رفتارهای ناشایست دیدگاه منفی تری داشته اند. میانگین کل نمرات کسب شده توسط دانشجویان در مورد میزان انجام رفتارهای ناشایست ۱۰/۵۸±۷۲/۶۹ بود که بیشترین نمره‌ی کسب شده ۹۵ و کمترین آن ٤٥ بود. میانگین نمره رفتارهای ناشایست دانشجویان مذکر ۱۱/۱۵±۷۰/٥٤ و دانشجویان مونث ۹/۵۳±۷٤/۹۰ بود که نشان دهنده‌ی انجام بیشتر رفتارهای ناشایست توسط دانشجویان مذکر است. آزمون آماری تی مستقل اختلاف معناداری بین جنسیت و رفتار ناشایست نشان داد (P=۰/۰۱۰). آزمون آماری آنوا اختلاف معناداری بین سن و دیدگاه نشان نداد (P=۰/۰۷۵)، اما بین سن و میزان انجام رفتارهای ناشایست اختلاف معنی داری مشاهده شد (P=۰/۰۲۷)؛ به این معنی که هرچه سن دانشجویان کمتر باشد میزان انجام رفتارهای ناشایست توسط آنها بیشتر بوده است (جدول ۳).

آزمون آنوا اختلاف معناداری بین معدل و دیدگاه دانشجویان نشان داد (P<۰/۰۰۰۱)، همچنین بین معدل و میزان انجام رفتارهای ناشایست نیز اختلاف آماری معنی داری وجود داشت (P<۰/۰۰۰۱). به این معنی که هرچه معدل دانشجویان کمتر باشد میزان انجام رفتارهای ناشایست توسط آنها بیشتر و دیدگاه آنها نسبت به رفتارهای ناشایست بیشتر موافق بود (جدول ۳). آزمون آماری تی مستقل اختلاف معناداری بین علاقه مندی دانشجویان به رشته‌ی خود و دیدگاه آن‌ها نسبت به رفتارهای ناشایست نشان نداد (P=۰/۰٦٥)، اما بین علاقه مندی به رشته و میزان انجام رفتارهای ناشایست اختلاف آماری معنی دار وجود داشت (P=۰/۰۰۰۱) به این معنی که دانشجویانی که علاقه مندی بیشتری به رشته‌ی خود داشتند به میزان کمتری رفتارهای ناشایست را انجام می دادند. دانشجویانی که توسط اساتید خود تذکر دریافت کرده بودند از نمره‌ی پایین تری در مورد دیدگاه برخوردار بودند و میزان انجام رفتارهای ناشایست بالاتری داشته اند. آزمون آماری تی مستقل اختلاف آماری بین دریافت تذکر و نمره دیدگاه (P<۰/۰۰۱) و میزان انجام رفتارهای ناشایست (P<۰/۰۰۰۱) نشان داد. همچنین دانشجویانی که درگیری لفظی با استاد خود داشتند از نمره‌ی پایین تری در مورد دیدگاه برخوردار بوده و میزان انجام رفتارهای ناشایست بالاتری داشته اند. آزمون آماری تی مستقل اختلاف آماری بین درگیری لفظی با استاد و نمره‌ی دیدگاه (P=۰/۰۰۷) و میزان انجام رفتارهای ناشایست (P=۰/۰۰۲) نشان داد.

در این مطالعه بین دیدگاه دانشجویان در مورد رفتارهای ناشایست و نحوه‌ی انجام این رفتارها ارتباط معناداری مشاهده شد؛ به طوری که آزمون آماری اسپیرمن (Spearman) بین دیدگاه و میزان انجام رفتار همبستگی بالایی را نشان داد (R=۰/۵۵ و P<۰/۰۰۰۱).

جدول ۳: میانگین و انحراف معیار نمرات کسب شده دیدگاه و رفتار توسط دانشجویان بر اساس سن و معدل

سن-معدل		تعداد	نمره دیدگاه	نمره رفتار
سن (سال)	<۲۱	٥٤	۱۲/۸۸±٦٥/٦٦	۱۱/۰۹±۷۰/۲٥
	۲۱-۲۳	۸۰	۱۰/۸٤±٦۹/٤۷	۹/٦۳±۷۳/۲۱
	≥۲٤	۱۸	۱۳/۱٤±۷۲/۱۱	۱۱/٥۲±۷۷/۷۲
معدل	<۱٥	٦۸	۱۰/۷٤±٦٤/۳۰	۱۰/۲۰±٦۸/۱۷
	۱٥-۱٦/۹۹	٦۸	۱۰/۸۲±٦۹/۸۲	۸/۹۹±۷٤/۲۰
	≥۱۷	۱٦	۱۳/٥۰±۸۰/۰٦	٤/۸۱±۸٥/٥۰

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

بحث

نگاهی به یافته‌های مـربوط به دیدگـاه دانشجویان نشان می‌دهد که تقریبا نیمی از آنها با ناشایست بودن رفتارهای مورد بررسی، موافق بودند. دانشجویان معتقد بودند گفتن مکرر جمله خسته نباشید در پایان وقت کلاس درس از سایر رفتارهای مورد بررسی کمتر ناشایست است، در مراتب بعدی نیز مرتب نگاه کردن به ساعت در آخر وقت کلاس درس، جویدن آدامس در کلاس درس و با بی میلی پاسخ دادن در کلاس درس را کمتر ناشایست می دانستند. در مورد انجام رفتارهای ناشایست نیز مرتب نگاه کردن به ساعت در آخر وقت کلاس درس، گفتن مکرر جمله خسته نباشید در پایان وقت کلاس‌وجویدن‌آدامس‌درکلاس‌شایعترین‌رفتار بوده است. یافته های این مطالعه نشان داد بین دیدگاه دانشجویان و انجام رفتار ناشایست در کلاس ارتباط مستقیمی وجود دارد و هر چه دیدگاه نسبت به رفتار ناشایست منفی تر بود، میزان ارتکاب به این گونه رفتارها کمتر می شد. نکته قابل تامل این بود با بالا رفتن سن، میزان انجام رفتارهای ناشایست به مراتب کاهش می یافت، حال آن که با افزایش سن تغییری در دیدگاه ایجاد نشده بود. به بیان دیگر، با افزایش سن دانشجویان، دیدگاه آنها تغییر قابل توجه ای نداشته، در حالی که میزان انجام رفتارهای ناشایست کاهش یافته بود. این مساله شاید به دلیل افزایش تجربه دانشجویان و پی بردن به عواقب بروز اینگونه رفتارها در محیط آموزشی باشد. یافته های مطالعه پیک و زاگ نیز نشان داد رفتار دانشجویان با بالا رفتن سال تحصیلی آنها بهبود می یابد(۲۲). همچنین یافته ها نشان داد دیدگاه و میزان انجام رفتارهای ناشایست تحت تاثیر معدل دانشجویان قرار داشت. هرچه معدل دانشجویان بیشتر بود دیدگاه آنها نسبت به رفتارهای ناشایست منفی تر و میزان انجام این رفتارها کمتر گزارش شده بود. به نظر می رسد که دانشجویان با معدل بالاتر به دلیل علاقه بیشتر به درک عمیق‌تر و یادگیری هرچه بهتر مباحث درسی در کلاس، مشغول به یادداشت برداری و توجه به درس و استاد می باشند و سعی می کنند از رفتارهای ناشایستی که روی فرایند یادگیری تاثیر منفی می‌گذارد، اجتناب کنند. بویس نیز در مطالعه‌ی خود دریافت دانشجویان کم دقت و کسانی که کمتر در کلاس درس یادداشت برمی دارند میزان بیشتری از رفتارهای ناشایست را مرتکب می‌شوند(۱۰). میزان علاقه مندی فرد به رشته‌ی تحصیلی خود از جمله عواملی است که بر رفتار و عملکرد او در محیط کلاس و نحوه‌ی برقراری ارتباط وی با اساتید و همکلاسی ها تاثیر بسزایی دارد(۲۳). در این مطالعه نیز مشخص شد دانشجویان علاقه مند به رشته‌ی دندانپزشکی به مراتب رفتارهای محترمانه و شایسته تری داشته اند.

یافته ها نشان داد دانشجویان پسر رفتارهای مورد بررسی را کمتر ناشایست می‌دانستند و به مراتب بیشتر از دختران رفتارهای مورد نظر را مرتکب شده بودند. تفاوت در روحیه و طرز فکر پسران نسبت به دختران شاید تا حدی علت این مساله را توجیه کند. خانم ها بیش از آقایان به مجازات رفتار خود فکر می‌کنند. همچنین در روانشناسی بصیرت و بینش گفته می شود خانم ها در بینش فردی در هر لحظه به رفتار و کردار خود آگاهی پیدا می کنند در حالی که این موضوع در مورد آقایان کمتر صدق می کند(۲٤).

دانشجویانی که به آنها توسط اساتید تذکر داده شده بود و کسانی که سابقه‌ی درگیری لفظی با استاد خود داشته اند رفتارهای مورد بررسی را از دیدگاه خودشان، کمتر ناشایست می دانستند و این رفتارها را بیشتر انجام می دادند. طبیعتا این دانشجویان این گونه رفتارها را از جانب خود پسندیده و مورد پذیرش همکلاسی های خود می دانند بنابراین انتظار می‌رود که این افراد دیدگاهشان موافق با این رفتارهای ناشایست باشد که یافته های حاصل نیز با آن تطابق دارد.

نتیجه گیری

نگاهی به میانگین دیدگاه و رفتار دانشجویان نشان می دهد

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

که اغلب دانشجویان دیدگاه منفی نسبت به رفتارهای ناشایست دارند و همچنین فراوانی انجام رفتارهای ناشایست توسط گروه تحت مطالعه قابل توجه نیست. با توجه به اثرات سویی که رفتـارهای ناشایست روی فرایند آموزش بر جای می‌گذارد بهتر است تدابیری اتخاذ شـود که جایگاه رفیع اساتید و دانشجویان هر چـه بیشـتر مورد تکریـم قرار گیرد. در این مطالعه بین دیـدگاه و رفتار ارتباط قوی دیـده شد. دانشجـویانی که دید منفی نسبت به رفتـارهای ناشـایست داشتنـد، کمتـر نیـز آن‌ها را مرتکب شـده اند. دانشجویان با معدل بالاتر و آن‌هایـی که به رشتـه‌ی تحصیـلی خود علاقه بیشتری داشتنـــد کمتـر رفتارهای ناشایست را مرتکب شده اند. همچنـــین با بـالا رفتن سن دانشجو رفتارهای آن‌ها پسنده تر می‌شود. این یافتـه ها نشـان دهنده‌ی آن است که می‌توان با بهبتود نظام آموزشـی و ترغیب دانشجویان به فعالیت‌های مفیـد آموزشی و توجیه آن‌ها از بروز اینگونه رفتارها کاست.

References

1- Patenaude J, Niyonsenga T, Fafard D. Changes in students' moral development during medical school: a cohort study. *CMAJ*. 2003; 168(7): 840-4.

2- Pololi L, Conrad P, Knight S, Carr P. A study of the relational aspects of the culture of academic medicine. *J Acad Med.* 2009; 84(1): 106-14.

3- Andrew KG, Smith LA, Henzi D, Demps E. Faculty and students perceptions of academic integrity at U.S. and Canadian dental schools. *J Dent Educ*. 2007; 71(8): 1027-39.

4- Bertolami CN. Why our ethics curricula don't work. *J Dent Educ*. 2004; 68(4): 414-25.

5- Zajkowski MD. What is wrong with these kids? *J Am Coll Dent*. 2007; 74(4): 36-7.

6- Chambers DW. A primer on dental ethics: part II- moral behavior. *J Am Coll Dent*. 2007; 74(4): 38-49.

7- Rowland ML, Srisukho K. Dental students' and faculty members' perceptions of incivility in the classroom. *J Dent Educ*. 2009; 73(1): 119-26.

8- Feldman LJ. Classroom civility is another of our instructor responsibilities. *J College Teaching*. 2001; 49(4):137-40.

9- Morrissette PJ. Reducing incivility in the university college classroom. *Int Electronic J Leadership Learning.* 2001; 5(4): 1-12.

10- Boice B. Classroom incivilities. *J Res Higher Educ.* 1996; 37(4): 453-86.

11- Nathaniel BJ, Del Favero M. Sociological explanations for faculty and student classroom incivilities. *J New Directions Teaching Learning*. 2004; 99(3): 9-19.

12- Dunlosky J, Rawson KA, Marsh EJ, Nathan MJ, Willingham DT. Improving students' learning with effective learning techniques: promising directions from cognitive and educational psychology. *Psychol Sci in the Public Interest*. 2013; 14(1): 4-58.

13- Clark CM, Juan CM, Allerton BW, Otterness NS, Jun WY, Wei F. Faculty and student perceptions of academic incivility in the People's Republic of China. *J Cult Divers*. 2012; 19(3): 85-93.

14- Waters A, Whyte A. Nurses have a duty to be

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

kind, friendly and polite. *Nurs Stand*. 2012; 26(23): 16-8.

15- Altmiller G. Student perceptions of incivility in nursing education: implications for educators. *Nurs Educ Perspect*. 2012; 33(1): 15-20.

16- Clark CM. Faculty field guide for promoting student civility in the classroom. *Nurse Educ*. 2009; 34(5): 194-7.

17- Clark CM, Springer PJ. Incivility in nursing education: a descriptive study of definitions and prevalence,. *J Nurs Educ*. 2007; 46(1): 7–14.

18- Alexander-Snow M. Dynamics of gender, ethnicity, and race in understanding classroom incivility. *J New Directions Teaching Learning*. 2004; 99(3): 21-31.

19- Hammer DP. Civility and professionalism. In: Berger BA. Promoting civility in pharmacy education. 1th ed. Binghamton, NY: Pharmaceutical products press; 2003;20-55.

20- Lashley FR, De Meneses M. Student civility in nursing programs: a national survey,. *J Prof Nurs*. 2001; 17(2): 81- 6.

21- Luparell S. The effects of student incivility on nursing faculty. *J Nurs Educ*. 2007; 46(1): 15– 9.

22- Paik C, Broedel-Zaugg K. Pharmacy students' opinions on civility and preferences regarding professors. *Am J Pharm Educ*. 2006. 70(4): 88-97.

23- Clark J, Hall TF, and O'Mahony K. Teaching medical students to recognise their strengths and limitations in leadership, teamwork and communication by military led tutorials. *J R Army Med Corp*. 2013; 159(4): 247- 7.

24- Brimstone R, Thistlethwaite JE, Quirk F. Behaviour of medical students in seeking mental and physical health care: exploration and comparison with psychology students. *Med Educ*. 2007 41(1): 74-83.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]

An Investigation on Dentistry Students' Attitude on Accepted Behavior in Classroom at Rafsanjan University of Medical Sciences

Yaghooti-Khorasani MM[1], Ravari A[2], Abazarpour R[1]

[1]Dept .of Endodontics, School of Dentistry, Rafsanjan University *of* Medical Sciences, Rafsanjan, Iran
[2] Geriatric Care Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran

Corresponding author: *Yaghooti-Khorasani MM;* School of Dentistry, Rafsanjan University *of* Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Email: m.yaghooti@yahoo.com

Received: 2 Mar 2015 ***Accepted:*** 24 Apr 2016

Background and Objective: Inappropriate behaviors in academic environments can strongly disturb both teaching and learning processes and make conflict and anxiety between instructor and student. The main objective of this study was to investigate students' attitude on inappropriate behaviors in academic environments.

Materials and Methods: This research was a cross-sectional descriptive study conducted in 2012. A questionnaire was designed by the researcher and all students of Faculty of Dentistry voluntarily participated. Data was analyzed using SPSS18 software, descriptive, independent T, ANOVA, and Spearman's correlation coefficient; $P \leq 0.05$ was considered significant.

Results: Results of this study indicated that the majority of students considered sleeping in class as an inappropriate behavior, while checking the time at the end of class was the most common behavior which was reported by them. A significant relationship was observed between students' perspective on inappropriate behaviors and the manner they did them; as Spearman statistical test indicated a high correlation between their perspective and frequency of inappropriate behaviors ($R = 0.55$ and $P = 0.0001$).

Conclusion: Findings indicated that the majority of students had a negative attitude towards inappropriate behaviors. Besides, the frequency of doing these behaviors cannot be justified by this research team. Regarding the negative effects of inappropriate behaviors on education process, it is recommended to take some actions for cherishing instructors and students in academic environments.

Keywords: Dental students, Incivility, Attitude, Behavior

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-02]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1395.9.22.13.2]